

เครื่องจักสานใบลาน (งอบ)

งานจักสานงอบ นับว่าเป็นที่รู้จักกันมาช้านาน เป็นงานศิลปหัตถกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพของชาวไทยโดยตรง ฉะนั้นงอบจึงนับว่าเป็นงานที่ควบคู่กับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมจนถึงปัจจุบัน ศิลปะการทำงอบต้องใช้ความชำนาญและความประณีตละเอียดอ่อนเป็นอย่างยิ่ง ไม่แพ้งานจักสานประเภทอื่นๆ สำหรับการทำงอบในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็นับได้ว่าเป็นทุนนิยมและทำกันเป็นอาชีพอย่างกว้างขวาง แหล่งผลิตงอบที่สำคัญที่สุดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เห็นจะไม่มีที่ใดผลิตได้มาตรฐานเท่ากับอำเภอบางปะหัน ชาวบางปะหันประกอบอาชีพนี้กันมากจึงถือได้ว่าอาชีพทำงอบมีความสำคัญทางเศรษฐกิจของชาวบางปะหันเป็นอย่างมาก

งอบมีประโยชน์ใช้สอยเช่นเดียวกับหมวก แต่งอบมีลักษณะและคุณสมบัติที่พิเศษกว่าหมวกคือ งอบมีขนาดใหญ่ กันแดดกันฝนได้ดีกว่า และมีน้ำหนักเบากว่าหมวก รังงอบจะสานด้วยไม้ไผ่สำหรับไว้สวมศีรษะ มีลักษณะโปร่ง สามารถระบายอากาศได้ดี เหมาะสำหรับการใช้งานกลางแจ้ง

ลักษณะเด่นเชิงรูปธรรม : งอบมีลักษณะเป็นทรงกลมโค้งไล่จากขอบไปจนถึงส่วนบน งอบจะมีลวดลายเฉพาะคือ ลายเฉลวที่โครงงอบด้านในและลายฉลุที่ระหม่อมงอบ โครงสร้างของงอบเห็นได้จากด้านในเป็นการขึ้นรูปสานด้วยลายเฉลว สามารถปรับขนาดของการสวมงอบได้ โดยรังงอบด้านในสามารถปรับขยายให้ขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นได้ตามศีรษะของผู้ที่สวมใส่

ลักษณะเด่นเชิงนามธรรม : มีความเชื่อในสมัยโบราณสืบต่อกันมาว่า หากใครสวมงอบแล้วจะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข เพราะโครงของงอบทำมาจากไม้ไผ่สีสุก ซึ่งมีชื่อเป็นมงคล อีกทั้งโครงงอบสานด้วยลายฉลุ ซึ่งเป็นเครื่องหมายของยันต์หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สามารถใช้ป้องกันการถูกกระทำด้วยคาถาอาคมและภูตผีปีศาจ เป็นต้น

*** สารานุกรมจากหนังสืออัตลักษณ์ไทย

ณ ห้องสมุดบรรณศิลป์อาคาร ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

โทร.1289 และ www.sacict.or.th ***